

Online seminář Vzdělávání 350 let po Komenském [1]

Autor:

- [NEKOLOVÁ, Kateřina](#) [2]

Číslo:

- [2020, ročník 29, číslo 1](#) [3]

Rubrika:

- [Z regionů](#) [4]

Klíčová slova:

- [digitální technologie](#) [5], [oborové vzdělávání](#) [6], [role knihoven](#) [7]

Region:

- [01 Praha](#) [8]

Dne 3. června 2020 se uskutečnil online seminář o vzdělávání dospělých v knihovnách s názvem Vzdělávání 350 let po Komenském. Organizátorem akce byl [pražský SKIP](#) [9] ve spolupráci s Národní knihovnou ČR. Akce byla finančně podpořena z dotace Ministerstva kultury ČR v rámci programu Knihovna 21. století.

Koronavirová opatření přiměla mnohé jednotlivce i instituce k pořádání setkání v online prostředí. I my jsme nakonec museli červnový seminář uskutečnit na dálku. Díky tomu jsme mohli výhody a nevýhody nových forem vzdělávání rovnou posoudit na vlastní kůži. Přibližně 30 zájemců se propojilo pomocí nástroje [Jitsi Meet](#) [10]. Technických potíží bylo minimum, účastníci a účastnice se připojili ze všech koutů republiky a především byl zhotoven kvalitní záznam, který je k dispozici i těm, kteří se akce přímo neúčastnili. Na druhou stranu musela být omezena interaktivita výkladu, chybělo osobní setkání a pro některé bylo náročnější udržet pozornost.

Tématu se výborně zhostil programový ředitel organizace [EDUin](#) [11] Miroslav Hřebecký. Ten má zkušenosti se vzděláváním jak na úrovni základního a středního školství, tak metodické koordinace. Obecně prospěšná společnost EDUin byla založena v roce 2010 a jejím hlavním cílem je, aby veřejnost byla informovanější a schopnější o vzdělávání více přemýšlet a podporovat jeho proměnu – jak ve své škole, tak ve městě či regionu (viz blíže [web společnosti](#) [12]). Přestože se tedy knihovnám tolik nevěnuje, připravil si Miroslav Hřebecký výklad přímo na míru a s ohledem na potřeby knihoven.

Struktura semináře vycházela z okruhů otázek, které přednášející obdržel předem od pořadatelů. Nejprve se tedy vyjádřil k aktuální situaci ve vzdělávání dospělých a k tomu, jak se prostředí proměnilo v období nouzového stavu. Především hovořil o přenesení vzdělávání do online prostředí, ale také o tématech a potřebách, které v poslední době získaly na důležitosti. Zmíněny byly také nejvíce ohrožené skupiny, doporučení týkající se pedagogických přístupů či charakteristiky neformálního vzdělávání. Současná doba podle Miroslava Hřebeckého významně posouvá neformální vzdělávání. Prošli jsme obrovským skokem v digitalizaci. Informační role školy dlouhodobě oslabuje, informace se dají získat i jinde. Vzdělávání bude decentralizovanější a nezávislejší. Pro knihovny to může být hrozbou, jelikož se lidé více přesouvají do digitálního prostředí. Ale může to znamenat i příležitost, pokud knihovny budou otevřené a schopné přistoupit na různé formy vzdělávání – i bez

knih a mimo knihovnu. Knihovny mohou získat nové uživatele, kteří odcházejí z tradičního vzdělávání; bylo by vhodné, aby se knihovnice a knihovníci stali do jisté míry průvodci v digitálním světě. Z konkrétních forem byly jmenovány například [kurzy označované anglickou zkratkou MOOC](#) [13]. Zdůrazněna byla socializační role knihoven, kterou mohou konkrétně podpořit například čtenářské kluby, ale i [kluby Toastmasters](#) [14], debaťní ligy či [tzv. mastermind skupiny](#) [15]. Knihovny mohou také vytvářet videa a podcasty, případně i nabízet techniku veřejnosti. Doporučováno bylo dále i synchronní streamování akcí pořádaných v knihovně. V případě, že se chceme inspirovat aktuálními náměty pro vzdělávání, je možné sledovat například kurzy nabízené na platformě [Naučme.se](#) [16].

Zdůrazněn byl rozdíl mezi pedagogickými paradigmaty kognitivismem a konstruktivismem. Kognitivismus je založen více na předávání informací výkladem a na jejich zapamatování, zatímco konstruktivismus spíše poskytuje prostor pro to, aby k poznání člověk přišel sám, a nabízí mentora, který procesem provádí. Konstruktivistické pojetí je trvanlivější, spojené s lepším pocitem a založené na budování vnitřní motivace, ale vyžaduje delší čas. V neformálním vzdělávání většinou vnitřní motivaci účastníci mají. Pokud tedy chceme lidi více aktivizovat, zajistit jim trvalejší osvojení znalostí a umožnit jim budování pevných postojů, přednášející doporučil uplatnit právě konstruktivistický přístup.

Významná informační a sociální role knihoven tkví především v rozptylování obav. Je užitečné se zaměřit na věkové okraje společnosti – uklidnění a morální podporu potřebují především děti a senioři. Lektor výslovně zdůraznil nutnost zohledňování nerovností, mluvil o lidech s handicapem či lidech ohrožených sociálním vyloučením. Informační servis by ale v období krize ocenili například i zdravotničtí pracovníci, kteří neměli čas sledovat veškeré informační kanály.

Pokud řešíme, na koho by se knihovny při vzdělávání měly zaměřit, můžeme si odpovědět na tři otázky:

- Kdo o to nejvíce stojí?
- Kdo to nejvíce potřebuje?
- U koho dosáhneme nejvyšší přidané hodnoty?

Několik dotazů se týkalo seniorů, kteří byli v době pandemie velmi ohroženi a zároveň izolováni. Někteří starší lidé také nemají k dispozici potřebná elektronická zařízení či neovládají nejnovější aplikace.

Na závěr byla ještě stručně nastíněna oblast vzdělávání těch, kteří vzdělávají – ať již jde o podporu rodičů, kteří se v době uzavření škol museli více zapojit do vzdělávání svých dětí, nebo učitelů, kteří se museli rychle seznámit s možnostmi výuky online.

Výklad Miroslava Hřebeckého byl opravdu obdivuhodně energický, plný inovativních nápadů a praktických doporučení. Nechyběly odkazy na další zdroje informací a projekty. Z evaluace semináře vyplynulo, že se seminář účastníkům líbil a považovali jej za přínosný. Online forma jim vyhovovala; ocenili především to, že nemusejí dojíždět. Na druhou stranu některým chyběl osobní kontakt s kolegy a kolegyněmi. Účastníkům se velmi zamlouvaly nápady na konkrétní aktivity v knihovnách; někteří se dokonce chystají hned některá doporučení zavést do praxe. Za důležitý je považován důraz na socializační roli knihoven.

Účastníci se také vyjádřili v tom smyslu, že by oblast vzdělávání dospělých bylo dobré dále rozvíjet. Doufáme tedy, že k zamyšlení o této problematice přispěl i tento seminář.

Jak již bylo naznačeno, ze semináře byl pořízen záznam, který je zpřístupněn prostřednictvím

YouTube:

V textu pod videem najdete odkazy na části videozáznamu pojednávající o jednotlivých tématech.

URL zdroje: <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2020-rocnik-29-cislo-1/online-seminar-vzdelavani-350-let-po-komenskem>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2020-rocnik-29-cislo-1/online-seminar-vzdelavani-350-let-po-komenskem>
- [2] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/autori/nekolova-katerina>
- [3] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2020-rocnik-29-cislo-1>
- [4] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/rubriky/z-regionu>
- [5] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/digitalni-technologie>
- [6] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/oborove-vzdelavani>
- [7] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/role-knihoven>
- [8] <https://bulletinskip.skipcr.cz/vsechna-cisla/regiony/01-praha>
- [9] <https://www.skipcr.cz/regiony/01-praha>
- [10] <https://meet.jit.si/>
- [11] <https://www.eduin.cz/>
- [12] <https://www.eduin.cz/o-nas/>
- [13] https://cs.wikipedia.org/wiki/Massive_open_online_course
- [14] <https://www.toastmasterscz.com/>
- [15] https://en.wikipedia.org/wiki/Mastermind_group
- [16] <https://www.naucmese.cz/>